

Miksi kaikki pitää pakata?

Jäteastiasta löytyy kääre, kotelo ja muovipakkaus. Ne eivät kuitenkaan ole täysin turhaa pakkausjätettä.

Uusi puutarhakeinu on pakattu aaltopahvilaatikkoon, jonka sisältä paljastuu vaahdotuoviin käärittyjä, muovipusseihin pakattuja yksittäisiä keinin osia. Jokainen osa on vielä sidottu huolellisesti naruilla nipuksi. Kun keinu on purettu pakkauksesta, pihamaa on täynnä pakkausjätettä.

Mieleen hiipii helposti kysymys, miksi kaikki pitää pakata niin perusteellisesti. Eikö pakkausjätettä pitäisi päinvastoin vähentää ja välttää?

Pakkausjätteet ovat tavalliselle kuluttajalle helppo syntipukki maailman jäteongelmiin.

”Yleensä se menee niin, että kotona roskis on täyttynyt ja se pitää tyhjentää, jolloin katse kiinnittyy jätteeksi jääneisiin pakkauksiin. Mutta eikö ole parempi, että roskiin joutuu pelkkä pakkaus, eikä väärän pakkaamisen takia pilalle mennyt kokonainen tuote?” Pakkausteknologia PTR ry:n toimitusjohtaja **Margareetta Ollila** esittää vastakysymyksen.

VÄÄRIN PAKATTU TUOTE TUHOUTUU

Pakkausalalan Ympäristörekisteri PYR Oy:n toimitusjohtaja **Annukka Leppänen-Turkula**

muistuttaa, että ilman juuri oikeanlaisia pakkauksia kaikista myytävistä elintarvikkeista tuhoutuisi logistisen ketjun aikana jopa puolet. Suomessa elintarvikkeista pilaantuu tai tuhoutuu vain muutama prosentti.

Pilalle menneen ja käyttämättömäksi jääneen tuotteen ympäristövaikutukset ovat moninkertaiset pakkaukseen verrattuna.

Pakkaavalle teollisuudelle pakkaus on kustannuserä, joka pyritään optimoimaan. Hyvä pakkaus on suunniteltu suojaamaan tuotetta ja sen ominaisuuksia koko pitkän kuljetus- ja jakeluketjun, varastoinnin, purkamisen ja myynnin ajan, mutta kuitenkin niin, ettei synny turhaa pakkausjätettä.

Elintarvike, kemikaali tai teknokemiallinen tuote saattavat tarvita esimerkiksi pakkauksen tarjoaman maku-, haju- tai happisuojan. Tuotehävikkiä vältetään pakkausten avulla myös niin, että pienet, helposti taskuun sujahtavat tuotteet kuten kemikaalit tai muistitikut pakataan riittävän suuriin pakkauksiin, jotta niiden varastaminen on vaikeampaa.

Pakkauksen on sovelluttava tuotteen suojaamisen vaatimuksiin mutta myös suomalaisiin olosuhteisiin, joita pitkät etäisyydet ja

Materiaalina pakkausjätteestä kierrätetään 49 prosenttia, energiakäyttö mukaan luettuna hyödyntämisprosentti nousee 77:ään. Kaatopaikalle pakkausjätettä päätyy noin 160 000 tonnia vuosittain.

PAKKAUSJÄTTEET JA NIIDEN HYÖDYNTÄMINEN 2006, EU:N JA SUOMEN TAVOITTEET

KIERRÄTYS MATERIAALEITTAIN

VUOSI	HYÖTYKÄYTTÖ SIS. ENERGIÄKÄYTÖN	KIERRÄTYS YHTEENSÄ	KIERRÄTYS MATERIAALEITTAIN				
			KUITU	LASI	METALLI	MUOVI	PUU
2006 SAAVUTETTU (SUOMI)	77 %	49 %	86 %	74 %	59 %	16 %	8 %
2001 VAATIMUS (SUOMI)	61 %	42 %	53 %	48 %	25 %	15 %	-
2008 TAVOITE (SUOMI)	61 %	55 - 80 %	60 %	60 %	50 %	22,5 %	15 %
2008 TAVOITE (EU)	60 %	55 - 80 %	60 %	60 %	50 %	22,5 %	15 %

ASETUksen LISÄTAVOITTEET 2008:

Kuidun hyötykäyttötavoite 75 %

•Pakkausjätettä 5 % vähemmän kuin v. 2001 (vrt. bruttokansantuotteen kehitys)

Pakkausalalan Ympäristörekisteri PYR Oy – www.pyr.fi

OPTIMOITUA PAKKAAMISTA

Pakkausten suunnittelussa ekologisuus on ollut yksi tärkeä näkökulma jo vuosikymmeniä. Terhen Järvi-Kääriäisen mukaan ekologisuus on tullut nyt entistä korostetummin esille. Uudelleenkäyttö, kierrätettävyys ja pakkauksen koko elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset pitää huomioida entistäkin paremmin. Pakkaus ei saisi sisältää raskasmetalleja tai muita ihmiselle tai ympäristölle haitallisia aineita.

Tutkimuksista huolimatta ei kuitenkaan ole yksiselitteistä vastausta, mikä pakkauskas-
materiaali olisi kaikista ekologisim. Vastaus riippuu paitsi

kuljetusmatkat sekä vaihteleva ilmasto asettavat. Ulkomainen pakkausteollisuus ei aina osaa tätä riittävästi huomioida. Pakkausteknologia PTR ry:n tutkimuspäällikkö **Terhen Järvi-Kääriäinen** ja toimitusjohtaja Margareetta Ollila kertovat, että vuonna 2006 toteutetun tutkimuksen mukaan keskusvarastoihin maahantuotavista pakkauksista rikkoutui suurempi osa kuin kotimaisista pakkauksista.

tuotteesta ja varastointi- ja jakeluketjusta, myös siitä, mistä näkökulmasta pakkauksen aiheuttamia ympäristövaikutuksia tarkastellaan.

”Muutama vuosi sitten tehtiin suuri tutkimus, jossa vertailtiin juomapakkausmateriaaleja keskenään. Lasipullo, alumiinitölkki ja uudelleen täytettävä muovijuomapullo pärjäsivät eri tavoin riippuen siitä, tarkasteltiin keuhko rehevöitymistä, alailmakehän otsonipäästöjä vai happamoitumis päästöjä”, Margareetta Ollila selvittää.

Tärkeää on, että juomapakkaukset palautuvat ja niiden kierrätysaste pysyy korkeana.

”On optimoitava, millä pakkaustavalla ja -materiaalilla päästään siihen, että vähiten rasitetaan ympäristöä”, Ollila tähdentää.

UDELLEENKÄYTTÖ UNOHTUI EU:SSA

Kun tuote on purettu pakkauksestaan, huomio kohdistuu siihen, mitä tapahtuu jäljelle jääneelle pakkaukselle. Suomessa käytetään vuosittain yli kaksi miljoonaa tonnia pakkauksia. Pakkausjätettä syntyy yli 670 000 tonnia, josta hyötykäytetään yli 520 000 tonnia. Materiaalina pakkauksijätteestä kierrätetään 49 prosenttia, energiakäyttö mukaan luettuna hyödyntämisprosentti nousee 77:ään. Kaatopaikalle pakkauksijätettä päätyy noin 160 000 tonnia vuosittain.

Elintarvikkeiden ja teknokemian tuotteiden liikaamia kuluttajapakkauskas-
materiaalia on vaikea kierrättää. Sopivia kierrätysteknologioita ei vielä ole, tai lajittelu, keräys, kuljetus ja hyödyntäminen

aiheuttavat liian suuret kustannukset ja ympäristövaikutukset.

Annukka Leppänen-Turkulan mukaan Suomen valttikortti taistelussa pakkauksijätettä vastaan on erittäin tehokas pakkausten uudelleenkäyttöjärjestelmä.

”Valitettavasti Euroopan unionissa ei ole ymmärretty, että uudelleenkäyttö on tärkeä tapa vähentää pakkauksijätteen määrää”, Leppänen-Turkula toteaa viitaten siihen, ettei uudelleenkäyttöä lasketa EU:ssa pakkausten hyödyntämisprosentteihin.

Suomessa kaikista käytetyistä pakkauksista käytetään uudelleen yli 1,9 miljoonaa tonnia eli 74 prosenttia.

ELINA SAARINEN

PAKKAUSJÄTTEET JA NIIDEN KÄYTTÖ 2002–2006

VUOSI	HYÖTYKÄYTTÖ SIS. ENERGIÄKÄYTÖN	KIERRÄTYS YHTEENSÄ	KIERRÄTYS MATERIAALEITTAIN				
			KUITU	LASI	METALLI	MUOVI	PUU
2002	61 %	49 %	61 %	50 %	46 %	15 %	
2003	67 %	41 %	63 %	61 %	50 %	14 %	7 %
2004	68 %	40 %	70 %	55 %	55 %	15 %	7 %
2005	68 %	43 %	79 %	63 %	54 %	14 %	5 %

Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR Oy – www.pyr.fi